

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA. Matèria: Llengua i Literatura 2n ESO

Introducció

El Departament de Llengua castellana i literatura de l'IES Port d'Alcúdia en el curs 2018 - 2019 està format pels mateixos membres del curs passat: Francisca Herrera Torres (cap de departament), Maria Àngels Mora Capllonch, Catalina Escalas Fornés i Francesc Bal.le Coll. En total el Departament assumirà 77 hores lectives setmanals distribuïdes d'aquesta manera:

Francisca Herrera Torres

Llengua castellana i literatura 2n ESO A(Desdoblament)	3 hores
Llengua castellana i literatura 3r ESO A	3 hores
Llengua castellana i literatura 3r ESO B	3 hores
Llengua castellana i literatura 3r ESO C	3 hores
Llatí 4t ESO	3 hores
Coordinació biblioteca	1 hores
Reducció lectiva majors de 55 anys	2 hores
Cap de Departament	3 hores

Maria Àngels Mora Capllonch

Llengua castellana i literatura 1r ESO A	3 hores
Tutoria 1r ESO A	3 hores
ASL 2n PMAR	9 hores
PRAQ 4t ESO	3,5 hores

Catalina Escalas Fornés

Llengua castellana i literatura 2n ESO A	3 hores
Llengua castellana i literatura 2n ESO B	3 hores
Llengua castellana i literatura 2n ESO C	3 hores
Llengua castellana i literatura 1r ESO C	3 hores
Llengua castellana i literatura 1r ESO D	3 hores
Tutoria 2n ESO B	3 hores

Francesc Bal.le Coll

Llengua castellana i literatura 4t ESO A	3,5 hores
Llengua castellana i literatura 4t ESO B	3,5 hores
Llengua castellana i literatura 4t ESO C	3,5 hores
Llengua castellana i literatura 2n ESO B (Desdoblament)	3 hores
Llengua castellana i literatura 2n ESO C (Desdoblament)	3 hores
Llengua castellana i literatura 1r ESO B	3 hores

Les 12 hores del desdoblament a 1r d'ESO seran assumides pel Departament d'Orientació. Ja vam expressar la nostra disconformitat tan a la direcció com a la memòria del curs passat perquè suposa mitja plaça més que podria assumir el nostre Departament. A més, consideram que els grup flexibles han funcionat molt bé als darrers anys i la distribució d'aquest curs de dos professors dins aula, essent un d'ells no especialista en la matèria, no ens garanteix els mateixos resultats.

Per a l'elaboració de la present programació es seguirà el Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm. 73, de 16 de maig de 2015), amb especial atenció als articles del decret i a la part de Llengua castellana i literatura.

Les reunions de departament es duren a terme els dijous de 9,50 a 10,45 i sempre que siga necessari es convocarà una reunió extraordinària.

1.- Continguts

Els continguts tractats a la nostra programació s'adeqüen als establerts a l'Annex I del Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm. 73, de 16 de maig de 2015).

Els continguts que treballarem per curs es troben temporalitzats al punt 5 de la programació.

BLOC 1. COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR
Continguts
<i>Escoltar</i> Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb l'àmbit d'ús: àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social. Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb la finalitat

que persegueixen: textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.

Observació, reflexió, comprensió i valoració del sentit global dels debats, col·loquis i converses espontànies, de la intenció comunicativa de cada interlocutor i aplicació de les normes bàsiques que els regulen.

Parlar

Coneixement i ús progressivament autònom de les estratègies necessàries per a la producció i avaluació de textos orals.

Coneixement, ús i aplicació de les estratègies necessàries per parlar en públic: planificació del discurs, pràctiques orals formals i informals i avaluació progressiva.

Participació en debats, col·loquis i converses espontànies mitjançant l'observació i el respecte de les normes bàsiques d'interacció, intervenció i cortesia que regulen aquestes pràctiques orals.

BLOC 2. COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

Continguts

Llegir

Coneixement i ús de les tècniques i les estratègies necessàries per a la comprensió de textos escrits.

Lectura, comprensió, interpretació i valoració de textos escrits d'àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

Lectura, comprensió i interpretació de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats. Actitud progressivament crítica i reflexiva davant la lectura, n'organitza raonadament les idees, les exposa i respecta les dels altres.

Ús progressivament autònom dels diccionaris, de les biblioteques i de les tecnologies de la informació i la comunicació com a font d'obtenció d'informació.

Escriure

Coneixement i ús de les tècniques i les estratègies per a la producció de textos escrits: planificació, obtenció de dades, organització de la informació, redacció i revisió del text. L'escriptura com a procés.

Escriptura de textos relacionats amb l'àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

Escriptura de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i escriptura de textos dialogats.

Interès creixent per la composició escrita com a font d'informació i aprenentatge i com a forma de comunicar sentiments, experiències, coneixements i emocions.

BLOC 3. CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

Continguts

La paraula

Reconeixement, ús i explicació de les categories gramaticals: substantiu, adjectiu, determinant, pronom, verb, adverbi, preposició, conjunció i interjecció.

Reconeixement, ús i explicació dels elements constitutius de la paraula. Procediments per formar paraules.

Comprensió i interpretació dels components del significat de les paraules: denotació i connotació. Coneixement reflexiu de les relacions semàntiques que s'estableixen entre les paraules.

Observació, reflexió i explicació dels canvis que afecten el significat de les paraules: causes i mecanismes. Metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes.

Coneixement, ús i valoració de les normes ortogràfiques i gramaticals reconeixent el seu valor social i la necessitat de cenyir-s'hi per aconseguir una comunicació eficaç.

Utilització de diccionaris i altres fonts de consulta en paper i format digital sobre l'ús de la llengua.

Les relacions gramaticals

Reconeixement, identificació i explicació de l'ús dels diferents grups de paraules: grup nominal, adjectival, preposicional, verbal i adverbial i de les relacions que s'estableixen entre els elements que els conformen en el marc de l'oració simple.

Reconeixement, ús i explicació dels elements constitutius de l'oració simple: subjecte i predicat. Oracions impersonals, actives i oracions passives.

El discurs

Reconeixement, ús i explicació dels connectors textuais i dels principals mecanismes de referència interna, tant gramaticals com lèxics.

Reconeixement, ús i explicació dels diferents recursos de modalització en funció de la persona que parla o escriu. L'expressió de l'objectivitat i la subjectivitat a través de les modalitats oracionals i les referències internes a l'emissor i al receptor en els textos.

Explicació progressiva de la coherència del discurs tenint en compte les relacions gramaticals i lèxiques que s'estableixen en l'interior del text i la seva relació amb el context.

Les varietats de la llengua

Coneixement dels orígens històrics de la realitat plurilingüe d'Espanya i valoració com a font d'enriquiment personal i com a mostra de la riquesa del nostre patrimoni històric i cultural.

BLOC 4. EDUCACIÓ LITERÀRIA

Continguts

Pla lector

Lectura lliure d'obres de la literatura espanyola i universal i de la literatura juvenil com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món per aconseguir el desenvolupament dels propis gusts i interessos literaris i de l'autonomia lectora.

Introducció a la literatura mitjançant els textos.

Consulta i ús de fonts i recursos variats d'informació per dur a terme treballs.

2.- Objectius específics de l'àrea

La matèria de Llengua castellana i literatura de l'educació secundària obligatòria té els objectius següents:

1. Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món dels altres i d'un mateix, per participar en la societat plural i diversa del segle XXI, per a l'entesa i la mediació entre persones de procedències, llengües i cultures diverses, evitant qualsevol tipus de discriminació i estereotips lingüístics.
2. Aconseguir la competència comunicativa oral i escrita en llengua castellana per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i l'elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiar-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.
3. Aconseguir la competència en llengua castellana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la participació en les creacions culturals.
4. Emprar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de l'informació i la comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social.
5. Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment o per escrit, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, i adoptar una actitud respectuosa i de cooperació.
6. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural, valorar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.
7. Comprendre, interpretar i valorar textos orals i escrits de diferents àmbits, tot tenint en compte les finalitats i les situacions en què es produeixen i els elements verbals i no verbals que intervenen en la seva recepció.
8. Comprendre i crear textos literaris emprant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics, i valorar així el coneixement del patrimoni literari com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva.
9. Aplicar de manera reflexiva els coneixements sobre el funcionament de la llengua i

les normes d'ús lingüístic per comprendre i produir missatges orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció.

10. Conèixer la realitat plurilingüe de les Illes Balears, d'Espanya i del món actual, i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística del món com una riquesa cultural i personal.

11. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.

12. Cercar, consultar, citar i aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos, tant de fragments com d'obres completes i d'altres fonts d'informació per adoptar una visió personal i crítica.

13. Usar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació i per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.

14. Reflexionar, reconèixer i analitzar els diferents nivells de la llengua (fonològic, ortogràfic, morfològic, sintàctic, lexicosemàntic i textual) i els elements que hi pertanyen per a la producció, recepció i autocorrecció de textos.

15. Identificar la intenció comunicativa dels missatges orals i escrits, i assenyalar els mecanismes de relació i estructura dins el text i entre el text i el seu context a fi de desenvolupar lectures crítiques dels missatges que hi apareixen.

16. Valorar la importància d'emprar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.

17. Promoure la capacitat de reflexió sobre la unitat del fet artístic i les relacions que s'estableixen entre la literatura i la resta de disciplines artístiques (cinema, pintura, música...).

18. Comprendre els textos representatius de la literatura en llengua castellana des de l'edat mitjana fins a l'actualitat, reconèixer i valorar la seva intencionalitat, la relació amb el context sociocultural i les convencions dels gèneres com a part del patrimoni comú.

19. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

3. Orientacions metodològiques:

3.1. Mètodes i propostes pedagògiques

Article 7 del Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm. 73, de 16 de maig de 2015).

Durant els primers quinze dies de setembre s'ha treballat en diferents punts: elaboració de la programació del curs de Llengua castellana i literatura i dels fulls de presentació de l'assignatura per als alumnes; realització de reunions d'equips docents on s'ha donat informació dels alumnes; preparació de la prova inicial de primer; revisió de les lectures voluntàries; i realització de reunions entre els membres del Departament per establir els criteris a seguir pels reforços a primer i segon d'ESO, els criteris d'avaluació, l'obligatorietat o no de les lectures de cada avaluació...

Respecte a la forma de treballar a l'aula, ens proposem fer classes fonamentalment comunicatives, és a dir, sessions a les quals l'alumne/a utilitzi la llengua, tant per parlar com per escriure, escoltar i llegir.

Tant en llengua oral com escrita, a l'hora de treballar els continguts, es seguirà, en general, el següent procés:

- a) Observació, lectura i audició de textos de diversos tipus, models, registres...
- b) Anàlisi dels textos.
- c) Planificació i producció de textos propis.

Les activitats destinades a l'expressió oral no necessàriament han de suposar una ruptura en la dinàmica habitual de la classe; al contrari, sembla més lògic aprofitar les situacions orals que crea la mateixa dinàmica de les classes (comentaris de textos, de lectures, de notícies; exposicions: de temes, de treballs, etc.; participació en: debats, col·loquis, grups de treball, etc.; exercicis de creació: narrar una història de forma improvisada, relatar una notícia, dramatitzar una situació, etc.).

Els alumnes han de tenir un quadern de treball, on hauran de recollir no només les

activitats, sinó també el full de presentació de l'assignatura a la primera pàgina, els esquemes, les redaccions, les fitxes de control de faltes per millorar la correcció ortogràfica i gramatical, etc., que hagin de fer a classe i a casa seva. Aquest quadern és una eina fonamental i cobra una importància especial en el procediment d'avaluació.

No s'ha d'oblidar que la lectura constitueix un factor primordial per al desenvolupament de les competències bàsiques. Els centres l'han de fomentar en la pràctica docent de totes les matèries. S'ha d'entendre la lectura de textos literaris no sols com a font de nous coneixements, sinó també com a plaer, com a eina que permet l'apropament a la ficció, a l'estètica i a l'art literari. Des de l'assignatura de llengua castellana i literatura potenciam l'activitat lectora dels nostres alumnes presentant-los una llista de lectures adequades a la seva edat i que els puguin resultar interessants.

Mesures per controlar i millorar la correcció ortogràfica i gramatical: es convenient tenir una guia d'observació i de control de l'expressió oral i escrita, que permeti detectar i anotar les característiques de la producció de l'alumnat i també dels seus progressos. Aquestes guies o taules d'observació/control hauran de contemplar els elements importants de l'expressió oral i escrita. Els alumnes de primer i segon utilitzaran una graella on poden fer una autocorrecció.

Es proposaran activitats encaminades a aconseguir un ús adequat de les TIC: processador de textos, presentacions multimèdia...

Aquest curs el nostre departament participarà al projecte global del centre, SOCLIMPACT, en les activitats que es vagin programant. La puntuació formarà part del percentatge d'activitats pràctiques.

A 1r d'ESO i 2n d'ESO també haurà un projecte de fi de curs que consistirà amb representacions parcials de la lectura dramàtica del trimestre. Serà avaluat amb un 10% de la nota.

3.2.-Materials i recursos didàctics

Materials didàctics 2n ESO	
Llibre de text	2º ESO. <i>Vigía. Lengua castellana y Literatura</i> . Teide. 978-84-307-9085-2
Lectures per avaluacions	<i>Nunca seré tu héroe</i> . María Menéndez-Ponte.SM ISBN:9788467508871
	<i>El valle de los lobos</i> . Laura Gallego. SM ISBN:9788467539677.
	<i>La dama del alba</i> . Alejandro Casona. PDF
<i>Cuaderno de trabajo</i> de espiral y el material necesario para cumplir las normas del cuaderno: pegamento, bolígrafo azul, negro y verde.	
Altres recursos	<p>Llibre digital de Teide.</p> <p>Pissarres digitals i ordinadors portàtil a les aules de segon ESO.</p> <p>Lectures voluntàries.</p> <p>Material adaptat.</p> <p>Jocs de llengua: <i>Scrabble, Pasapalabra...</i></p> <p>Diccionaris escolar.</p> <p>Material d'espanyol per a estrangers.</p>

4. Temporalització.

Distribució dels continguts durant el curs – 2n ESO		
1a avaluació	2a avaluació	3a avaluació
Las categorías gramaticales La biografía La acentuación y el diptongo La historia de la literatura:	El sintagma verbal El texto instructivo La acentuación en palabras compuestas La literatura en el siglo	La derivación La narrativa Los grupos consonánticos La literatura en el siglo XIX: el Realismo

literaturas antiguas	XVII: el Barroco	
El sintagma y la oración El texto promocional El triptongo y el hiato La literatura en la Edad Media	Los complementos del verbo Los textos didácticos Las palabras homófonas La literatura en el siglo XVIII: La Ilustración	La composición El texto periodístico Los signos de puntuación (I) La literatura en la primera mitad del siglo XX
El sintagma nominal El texto expositivo La acentuación diacrítica en palabras monosílabas La literatura en el siglo XVI: el Renacimiento	La estructura de la palabra La correspondencia La h, la ll y la y La literatura en el siglo XIX: el Romanticismo	Las variedades geográficas del español La descripción Los signos de puntuación (II) La literatura desde 1950 hasta nuestros días

5.-Activitats i procediments d'ampliació i reforç

DECRET 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics. (BOIB 05/05/2011 núm. 67).

Article 22 i 23 del Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm. 73, de 16 de maig de 2015).

La diversitat és inherent a tot grup d'aprenents, als quals es faciliten en qualsevol cas recursos i estratègies diversificades. Durant les classes es buscarà afavorir maneres d'ensenyar i d'organitzar el treball a l'aula que facilitin atendre la diversitat. S'ha de tenir en compte que els aprenentatges de llengua estan directament connectats entre ells i els coneixements previs dels alumnes tenen una rellevància excepcional. L'avaluació inicial, així com tota la informació acadèmica que es pugui tenir de l'alumnat serviran de base a poder atendre dita diversitat de la millor manera possible.

L'objectiu de l'atenció a la diversitat ha de ser que l'alumnat amb necessitats

educatives assoleixi una competència comunicativa la qual li proporcioni autonomia dins i fora de l'aula. Per això, aquest departament, juntament amb el departament d'Orientació, faran feina plegats per tractar de forma individualitzada les mancances d'aquests alumnes creant materials adients a nivell particular. S'ampliarà al punt 10 d'aquesta programació.

Aquest curs es farà feina amb dos professors a l'hora dins l'aula.

6. Avaluació

6.1 Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable. Mínims en negreta.

BLOC 1. COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR

1. Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic/escolar i social.

1.1. Comprèn el sentit global de textos orals propis de l'àmbit personal, escolar/acadèmic i social, i identifica l'estructura, la informació rellevant i la intenció comunicativa del parlant.

1.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text, i analitza fonts de procedència no verbal.

1.3. Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.

1.4. Segueix i interpreta instruccions orals i respecta la jerarquia donada.

1.5. Comprèn el sentit global de textos publicitaris, informatius i d'opinió procedents dels mitjans de comunicació, distingeix la informació de la persuasió en la publicitat i la informació de l'opinió en notícies, reportatges, etc., i identifica les estratègies d'emfatització i d'expansió.

1.6. Resumeix textos, de forma oral, reconeix les idees principals i les integra, de forma clara, en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.

2. Comprendre, interpretar i valorar textos orals de diferent tipus.

2.1. Comprèn el sentit global de textos orals d'intenció narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva i argumentativa, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa del parlant, així com l'estructura i les estratègies de cohesió textual oral.

2.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text i analitza fonts de procedència no verbal.

2.3. *Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.*

2.4. *Interpreta i valora aspectes concrets del contingut i l'estructura de textos narratius, descriptius, expositius, argumentatius i instructius, emet judicis raonats i els relaciona amb conceptes personals per justificar un punt de vista particular.*

2.5. *Empra progressivament els instruments adequats per localitzar el significat de paraules o enunciats desconeguts (demana ajuda, cerca en diccionaris, recorda el context en el qual apareix...).*

2.6. *Resumeix textos narratius, descriptius, instructius, expositius i argumentatius, de forma clara, reconeix les idees principals i integra la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.*

3. Comprendre el sentit global de textos orals.

3.1. ***Escolta, observa i explica el sentit global de debats, col·loquis i converses espontànies, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa i l'actitud de cada participant, així com les diferències formals i de contingut que regulen els intercanvis comunicatius formals i els intercanvis comunicatius espontanis.***

3.2. *Observa i analitza les intervencions particulars de cada participant en un debat tenint en compte el to emprat, el llenguatge que s'usa, el contingut i el grau de respecte vers les opinions dels altres.*

3.3. *Reconeix i assumeix les regles d'interacció, intervenció i cortesia que regulen els debats i qualsevol intercanvi comunicatiu oral.*

4. Valorar la importància de la conversa en la vida social a través de la pràctica d'actes de parla: contar, descriure, opinar, dialogar..., en situacions comunicatives pròpies de l'activitat escolar.

4.1. *Intervé i valora la seva participació en actes comunicatius orals.*

5. Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament la claredat expositiva, l'adequació, la coherència i la cohesió del contingut de les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gests, moviments, mirada...).

5.1. *Coneix el procés de producció de discursos orals i valora la claredat expositiva, l'adequació, i la coherència del discurs, així com la cohesió dels continguts.*

5.2. *Reconeix la importància dels aspectes prosòdics del llenguatge no verbal i de la gestió de temps i d'ajuts audiovisuals en qualsevol tipus de discurs.*

5.3. *Reconeix els errors de la producció oral pròpia i aliena a partir de la pràctica habitual de l'avaluació i l'autoavaluació, i proposa solucions per millorar-les.*

6. *Aprendre a parlar en públic, en situacions formals i informals, de forma individual o en grup.*

6.1. ***Realitza presentacions orals.***

6.2. *Organitza el contingut i elabora guions previs a la intervenció oral formal, reconeix la idea central i el moment en què s'ha de presentar al seu auditori, així com les idees secundàries i exemples que donen suport al seu desenvolupament.*

6.3. *Realitza intervencions no planificades, dins l'aula, analitza i compara les similituds i les diferències entre discursos formals i discursos espontanis.*

6.4. *Incorpora progressivament paraules pròpies del nivell formal de la llengua en les seves pràctiques orals.*

6.5. ***Pronuncia amb correcció i claredat, i modula i adapta el seu missatge a la finalitat de la pràctica oral.***

6.6. *Avalua, per mitjà de guies, les produccions pròpies i alienes i millora progressivament les seves pràctiques discursives.*

7. *Participar i valorar la intervenció en debats, col·loquis i converses espontànies.*

7.1. *Participa activament en debats i col·loquis escolars, respecta les regles d'interacció, intervenció i cortesia que els regulen, en manifesta les opinions i respecta les opinions dels altres.*

7.2. *Se cenyeix al tema, no divaga i atén les instruccions del moderador en debats i col·loquis.*

7.3. *Avalua les intervencions pròpies i alienes.*

7.4. *Respecta les normes de cortesia que han de regular les converses orals, s'ajusta al torn de paraula, respecta l'espai, gesticula de forma adequada, escolta activament els altres i usa fórmules de salutació i comiat.*

8. *Reproduir situacions reals o imaginàries de comunicació, potenciar el desenvolupament progressiu de les habilitats socials, l'expressió verbal i no verbal i la representació de realitats, sentiments i emocions.*

8.1. *Dramatitza i improvisa situacions reals o imaginàries de comunicació.*

BLOC 2. COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

1. *Aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos.*

1.1. *Posa en pràctica diferents estratègies de lectura en funció de l'objectiu i el tipus*

de text.

1.2. *Comprèn el significat de les paraules pròpies de nivell formal de la llengua i les incorpora al seu repertori lèxic.*

1.3. *Relaciona la informació explícita i implícita d'un text i la posa en relació amb el context.*

1.4. ***Dedueix la idea principal d'un text i reconeix les idees secundàries i comprèn les relacions que s'hi estableixen.***

1.5. *Fa inferències i hipòtesi sobre el sentit d'una frase o d'un text que contengui diferents matisos semàntics i que afavoreixin la construcció del significat global i l'avaluació crítica.*

1.6. *Avalua el seu propi procés de comprensió lectora fent ús de fitxes senzilles d'autoavaluació.*

2. Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos.

2.1. ***Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos escrits característics de l'àmbit personal i familiar, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social (mitjans de comunicació), identificant la tipologia textual seleccionada, l'organització del contingut, les marques lingüístiques i el format emprat.***

2.2. *Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats, i identifica la tipologia textual seleccionada, les marques lingüístiques i l'organització del contingut.*

2.3. *Localitza informacions explícites i implícites en un text, les relaciona entre si, les seqüència i dedueix informacions o valoracions implícites.*

2.4. ***Reté informació i reconeix la idea principal i les idees secundàries i comprèn les relacions entre aquestes.***

2.5. *Entén instruccions escrites de certa complexitat que li permeten desenvolupar-se en situacions de la vida quotidiana i en els processos d'aprenentatge.*

2.6. *Interpreta, explica i dedueix la informació donada en diagrames, gràfics, fotografies, mapes conceptuals, esquemes...*

3. Manifestar una actitud crítica davant la lectura de qualsevol tipus de textos o obres literàries mitjançant una lectura reflexiva que permeti identificar actituds d'acord o desacord respectant a tota hora les opinions dels altres.

3.1 *Identifica i expressa les actituds d'acord i desacord sobre aspectes parcials, o globals, d'un text.*

3.2. *Elabora la seva pròpia interpretació sobre el significat d'un text.*

3.3. *Respecta les opinions dels altres.*

4. *Seleccionar els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital i els integra en un procés d'aprenentatge continu.*

4.1. ***Empra, de forma autònoma, diverses fonts d'informació incorporant els coneixements adquirits als seus discursos orals o escrits.***

4.2. *Reconeix i empra habitualment diccionaris impresos o en versió digital.*

4.3. *Coneix el funcionament de biblioteques (escolars, locals...), així com de biblioteques digitals i és capaç de sol·licitar llibres, vídeos... autònomament.*

5. *Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats.*

5.1. *Aplica tècniques diverses per planificar els escrits: esquemes, arbres, mapes conceptuals etc., i redacta esborranys d'escriptura.*

5.2. *Escriu textos usant el registre adequat, n'organitza les idees amb claredat, enllaça enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals.*

5.3. *Revisa el text en diverses fases per aclarir problemes amb el contingut (idees i estructura) o la forma (puntuació, ortografia, gramàtica i presentació) i avalua la seva pròpia producció escrita o la dels companys.*

5.4. ***Reescriu textos propis i aliens, aplica les propostes de millora que es dedueixen de l'avaluació de la producció escrita, i s'ajusta a les normes ortogràfiques i gramaticals que permeten una comunicació fluida.***

6. *Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús.*

6.1. ***Escriu textos propis de l'àmbit personal i familiar, escolar/acadèmic i social imitant textos model.***

6.2. *Escriu textos narratius, descriptius i instructius, expositius, argumentatius i dialogats i imita textos model.*

6.3. *Escriu textos argumentatius amb diferent organització seqüencial, i incorpora diferents tipus d'argument i imita textos model.*

6.4. *Usa diferents i variats organitzadors textuais en les exposicions i les argumentacions.*

6.5. *Resumeix textos i generalitza termes que tenen trets en comú, globalitza la*

informació i la integra en oracions que es relacionin lògicament i semànticament, i evita parafrasejar el text resumit.

6.6. Realitza esquemes i mapes i explica per escrit el significat dels elements visuals que poden aparèixer en els textos.

7. Valorar la importància de l'escriptura com a eina d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul del desenvolupament personal.

7.1. Produeix textos diversos i reconeix en l'escriptura l'instrument que és capaç d'organitzar el seu pensament.

7.2. Empra en els escrits paraules pròpies del nivell formal de la llengua, les incorpora al seu repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se oralment i per escrit amb exactitud i precisió.

7.3. Valora i incorpora progressivament una actitud creativa davant l'escriptura.

7.4. Coneix i usa eines de les tecnologies de la informació i la comunicació, participa, intercanvia opinions, comenta i valora escrits aliens o escriu i dona a conèixer els seus propis.

BLOC 3. CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

1. Aplicar els coneixements sobre la llengua i les normes d'ús que la regeixen per resoldre problemes de comprensió de textos orals i escrits i per a la composició i revisió progressivament autònoma dels textos propis i aliens, mitjançant la utilització de la terminologia gramatical necessària per a l'explicació dels diversos usos de la llengua.

1.1. Reconeix i explica l'ús de les categories gramaticals en els textos i empra aquest coneixement per corregir errors de concordança en textos propis i aliens.

1.2. Reconeix i corregeix errors ortogràfics i gramaticals en textos propis i aliens i aplica els coneixements adquirits per millorar la producció de textos verbals en les seves produccions orals i escrites.

1.3. Coneix i empra adequadament les formes verbals en les produccions orals i escrites que elabora.

2. Reconèixer i analitzar l'estructura de les paraules pertanyents a les diferents categories gramaticals, i distingir les flexives de les no flexives.

2.1. Reconeix i explica els elements constitutius de la paraula: arrel i afixos, aplica aquest coneixement a la millora de la comprensió de textos escrits i a l'enriquiment

del seu vocabulari actiu.

2.2. Explica els diferents procediments de formació de paraules, distingeix les compostes, les derivades, les sigles i els acrònims.

3. Comprendre el significat de les paraules en tota la seva extensió per reconèixer i diferenciar els usos objectius dels usos subjectius.

3.1. Diferencia els components denotatius i connotatius en el significat de les paraules dins una frase o un text oral o escrit.

4. Comprendre i valorar les relacions d'igualtat i de contrarietat que s'estableixen entre les paraules i l'ús que se'n fa en el discurs oral i escrit.

4.1. Reconeix i usa sinònims i antònims d'una paraula i n'explica l'ús concret en una frase o en un text oral o escrit.

5. Reconèixer els diferents canvis de significat que afecten la paraula en el text: metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes.

5.1. Reconeix i explica l'ús metafòric i metonímic de les paraules en una frase o en un text oral o escrit.

5.2. Reconeix i explica els fenòmens contextuais que afecten el significat global de les paraules: tabú i eufemisme.

6. Utilitzar de forma efectiva els diccionaris i altres fonts de consulta, tant en paper com en format digital, per resoldre dubtes en relació amb l'ús de la llengua i per enriquir el propi vocabulari.

6.1. Empra fonts variades de consulta en formats diversos per resoldre els dubtes sobre l'ús de la llengua i per ampliar el vocabulari.

7. Observar, reconèixer i explicar els usos dels grups nominals, adjectivals, verbals, preposicionals i adverbials dins el marc de l'oració simple.

7.1. Identifica els diferents grups de paraules en frases i textos, diferencia la paraula nuclear de la resta de paraules que el formen i n'explica el funcionament en el marc de l'oració simple.

7.2. Reconeix i explica en els textos el funcionament sintàctic del verb a partir del significat i distingeix els grups de paraules que poden funcionar com a complements verbals argumentals i adjunts.

8. Reconèixer, usar i explicar els elements constitutius de l'oració simple.

8.1. Reconeix i explica en els textos els elements constitutius de l'oració simple, diferencia subjecte i predicat i interpreta la presència o absència del

subjecte com una marca de l'actitud, objectiva o subjectiva, de l'emissor.

8.2. *Transforma oracions actives en passives i viceversa i explica els diferents papers semàntics del subjecte: agent, pacient, causa.*

8.3. *Amplia oracions en un text usant diferents grups de paraules, utilitza els nexes adequats i crea oracions noves amb sentit complet.*

9. Identificar els connectors textuais presents en els textos i reconèixer la funció que realitzen en l'organització del contingut del discurs.

9.1. *Reconeix, usa i explica els connectors textuais (d'addició, contrast i explicació) i els principals mecanismes de referència interna, gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (el·lipsi i substitucions mitjançant sinònims i hiperònims), i valora la seva funció en l'organització del contingut del text.*

10. Identificar la intenció comunicativa de la persona que parla o escriu.

10.1. Reconeix l'expressió de l'objectivitat o subjectivitat i identifica les modalitats assertives, interrogatives, exclamatives, desideratives, dubitatives i imperatives en relació amb la intenció comunicativa de l'emissor.

10.2. *Identifica i usa en textos orals o escrits les formes lingüístiques que fan referència a l'emissor i al receptor, o audiència: la persona gramatical, l'ús de pronoms, el subjecte agent o pacient, les oracions impersonals, etc.*

10.3. *Explica la diferència significativa que implica l'ús dels temps i maneres verbals.*

11. Interpretar de forma adequada els discursos orals i escrits tenint en compte els elements lingüístics, les relacions gramaticals i lèxiques, l'estructura i la disposició dels continguts en funció de la intenció comunicativa.

11.1. *Reconeix la coherència d'un discurs atenent la intenció comunicativa de l'emissor, i identifica l'estructura i la disposició de continguts.*

11.2. *Identifica diferents estructures textuais: narració, descripció, explicació i diàleg, n'explica els mecanismes lingüístics que les diferencien i aplica els coneixements adquirits a la producció i millora de textos propis i aliens.*

12. Conèixer la realitat plurilingüe d'Espanya, la distribució geogràfica de les diferents llengües i dialectes del territori, els seus orígens històrics i alguns dels seus trets diferencials.

12.1. *Localitza en un mapa les diferents llengües d'Espanya i n'explica alguna de les característiques diferencials a través de diversos textos, reconeix els orígens històrics*

del territori i descriu alguns dels trets diferencials.

12.2. Reconeix les varietats geogràfiques del castellà dins i fora d'Espanya.

BLOC 4. EDUCACIÓ LITERÀRIA

1. Llegir obres de la literatura espanyola i universal de tots els temps i de la literatura juvenil, properes als gusts i aficions de l'alumne, i mostrar interès per la lectura.

1.1. Llegeix i comprèn amb un grau creixent d'interès i autonomia obres literàries properes als seus gusts, aficions i interessos.

1.2. Valora alguna de les obres de lectura lliure, resumeix el contingut, explica els aspectes que més li criden l'atenció i el que la lectura li aporta com a experiència personal.

1.3. Desenvolupa progressivament el propi criteri estètic i persegueix com a única finalitat el plaer per la lectura.

2. Afavorir la lectura i la comprensió d'obres literàries de la literatura espanyola i universal de tots els temps i de la literatura juvenil, properes als propis gusts i aficions, i contribuir a la formació de la personalitat literària.

2.1. Desenvolupa progressivament la capacitat de reflexió a través de l'observació, l'anàlisi i l'explicació de la relació existent entre diverses manifestacions artístiques de totes les èpoques (música, pintura, cinema...).

2.2. Reconeix i comenta la pervivència o l'evolució de personatges tipus, temes i formes al llarg de diversos períodes historicoliteraris fins a l'actualitat.

2.3 Compara textos literaris i peces dels mitjans de comunicació que responguin a un mateix tòpic, a través de l'observació, l'anàlisi i l'explicació dels diferents punts de vista segons el mitjà, l'època o la cultura i valora i critica el que llegeix o veu.

3. Promoure la reflexió sobre la connexió entre la literatura i la resta de les arts: música, pintura, cinema, etc., com a expressió del sentiment humà, analitza i interrelaciona obres, (literàries, musicals, arquitectòniques...), personatges, temes, etc., de totes les èpoques.

3.1. Parla en classe dels llibres i comparteix les seves impressions amb els companys.

3.2. Treballa en equip determinats aspectes de les lectures proposades, o seleccionades pels alumnes, i investiga i experimenta de forma progressivament autònoma.

3.3. Llegeix en veu alta, i modula, adequa la veu, s'ajuda d'elements de la comunicació no verbal i potencia l'expressivitat verbal.

3.4. Dramatitza fragments literaris breus, desenvolupa progressivament l'expressió corporal com a manifestació de sentiments i emocions, i respecta les produccions dels altres.

4. Fomentar el gust i l'hàbit per la lectura en tots els vessants: com a font d'accés al coneixement i com a instrument de lleure i diversió que permet explorar mons diferents dels nostres, reals o imaginaris.

4.1. Llegeix i comprèn una selecció de textos literaris, en versió original o adaptats, i representatius de la literatura de l'edat mitjana al Segle d'Or, identifica el tema, resumeix el contingut i interpreta el llenguatge literari.

5. Comprendre textos literaris representatius de la literatura de l'edat mitjana al Segle d'Or, reconèixer la intenció de l'autor, relacionar el contingut i la forma amb els contextos socioculturals i literaris de l'època, identificar el tema, reconèixer l'evolució d'alguns tòpics i formes literàries i expressar aquesta relació amb judicis personals raonats.

5.1. Expressa la relació que existeix entre el contingut de l'obra, la intenció de l'autor i el context i la pervivència de temes i formes, i n'emet judicis personals raonats.

6. Redactar textos personals d'intenció literària seguint les convencions del gènere, amb intenció lúdica i creativa.

6.1. Redacta textos personals d'intenció literària a partir de models donats seguint les convencions del gènere amb intenció lúdica i creativa.

6.2. Desenvolupa el gust per l'escriptura com a instrument de comunicació capaç d'analitzar i regular els seus sentiments.

7. Consultar i citar adequadament fonts d'informació variades, per fer un treball acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura, adoptar un punt de vista crític i personal i emprar les tecnologies de la informació i la comunicació.

7.1. Aporta en els treballs escrits o orals conclusions i punts de vista personals i crítics sobre les obres literàries estudiades, i s'expressa amb rigor, claredat i coherència.

7.2. Utilitza recursos variats de les tecnologies de la informació i la comunicació per dur a terme els treballs acadèmics.

6.2. Criteris de qualificació per nivells

S'establirà un sistema de percentatges, dels quals serà extreta la qualificació de cada avaluació.

 criteris i instruments de qualificació i d'avaluació a 2n ESO	
Nombre mínim de parcials per avaluació, sempre que sigui possible	2
Continguts conceptuals	60%
Activitats pràctiques, entrega de quadern, tasques, actitud...	30% 20%(a la tercera avaluació)
Lectures	10%
Projecte fi de curs	10%(a la tercera avaluació)

6.3.- Procediments d'avaluació

L'avaluació de l'alumnat s'ha de dur a terme tenint en compte els diferents elements del currículum. Els alumnes, des de l'inici del procés, han de conèixer els objectius i els criteris que s'aplicaran en l'avaluació dels seus aprenentatges. L'avaluació s'organitzarà a través d'activitats comunicatives en les quals s'integrin les destreses de comprensió i d'expressió, d'interacció i de mediació de la llengua oral i de la llengua escrita. Es valoraran els coneixements gramaticals de les llengües i la capacitat de reflexió lingüística. Com ja s'ha dit, convé revisar el tractament dels errors, fomentar l'anàlisi i la valoració individual i compartida del que s'ha après, reflexionar sobre les estratègies d'aprenentatge que els són més adients i ensenyar-los a valorar i a gaudir dels nous aprenentatges.

En el procés d'avaluació contínua, quan el progrés d'un alumne o alumna no sigui l'adequat, s'han d'establir mesures de reforç educatiu. Aquestes mesures s'han d'adoptar en qualsevol moment del curs, tan aviat com es detectin les dificultats i s'han d'adreçar a garantir l'adquisició dels aprenentatges imprescindibles per continuar el procés educatiu. Els pares i mares o tutors han de saber la situació acadèmica de l'alumne o alumna i les decisions relatives al procés que segueix, així

com el seu progrés educatiu.

L'avaluació serà contínua i diferenciada i es durà a terme a través dels següents mètodes i activitats:

Seguiment diari de la feina a classe.

Valoració de treballs individuals i col·lectius.

Realització de proves orals i escrites.

Lectures que es realitzaran cada avaluació i lectures voluntàries.

L'alumnat serà informat al començament del curs de la manera en què serà aplicada l'avaluació contínua en el procés d'aprenentatge.

Com no podia ser d'una altra forma, tota activitat acadèmica és susceptible de ser avaluada. Per evitar qualsevol arbitrarietat i perquè el procediment tingui funcionalitat, haurà de quedar clarament exposat que l' "avaluació contínua" haurà de ser entesa en un doble sentit: per una banda, com a acumulativa, quant a continguts, el coneixement del quals podrà ser valorat en qualsevol moment (el coneixement de la llengua i la competència en el seu ús no són aliens a la recurrència i a la referència de molts dels seus elements); per altra banda, com a "continuada", és a dir, l'activitat quotidiana formarà part de l'avaluació de l'alumnat.

Procediments de recuperació

Procediments de recuperació	
-Examen de continguts durant el mes de juny.	
-Prova extraordinària de setembre: examen de continguts (90%) i feina de recuperació (10%). El Departament entregarà a finals de juny un full amb la feina que s'haurà d'entregar el dia de l'examen de setembre.	

6.4 Criteris i procediments de recuperació de pendents.

Matèries pendents	
2n	Es recuperen automàticament si l'alumne aprova la 1a i la 2a avaluació del curs posterior. També si aprova el curs posterior a juny sempre que s'hagi presentat a la prova extraordinària d'abril.

	Tots els altres casos hauran d'aprovar l'examen extraordinari d'abril o de setembre.
--	--

6.5. Criteris de promoció i titulació.

La CCP va optar per mantenir els criteris establerts al Recull de normativa d'Inspecció Educativa a dia 16 de gener del 2016:

**Els alumnes promocionen de curs:*

_ quan hagin superat totes les matèries cursades

_ quan tinguin una avaluació negativa en dues matèries com a màxim

**Promoció excepcional. L'equip docent pot decidir la promoció d'un alumne amb avaluació negativa en tres matèries quan es donin conjuntament les condicions següents:*

_ Que dues de les matèries amb avaluació negativa no siguin simultàniament matemàtiques i llengua catalana i literatura o matemàtiques i llengua castellana i literatura.

_ Que l'equip docent consideri que la naturalesa de les matèries amb avaluació negativa no impedeix a l'alumne seguir amb èxit el curs següent, que té expectatives favorables de recuperació i que la promoció beneficiarà la seva evolució acadèmica.

_ Que s'apliquin a l'alumne les mesures d'atenció educativa proposades en el consell orientador a què fa referència l'art.18. 5 del D34/2015 (el qual pot incloure una recomanació per a la incorporació a PMAR, FPB o altres)

_ Es pot autoritzar també de forma excepcional la promoció d'un alumne amb avaluació negativa en dues matèries que siguin matemàtiques i llengua catalana i literatura o matemàtiques i llengua castellana i literatura de forma simultània quan l'equip docent consideri que l'alumne pot seguir amb èxit el curs següent, que té expectatives favorables de recuperació i que la promoció beneficiarà la seva evolució acadèmica, i sempre que s'apliquin a l'alumne les mesures d'atenció educativa proposades en el consell orientador al qual es refereix l'art.18. 5 del D34/2015.

_ Art.18. 5 del D34/2015. "Al final de cada un dels cursos de l'educació secundària obligatòria s'ha de lliurar als pares, als tutors legals o, si escau, a l'alumne un consell orientador, que ha d'incloure una proposta de l'itinerari més adequat per a l'alumne,

així com la identificació, mitjançant un informe motivat, del grau d'assoliment dels objectius de l'etapa i d'adquisició de les competències corresponents que justifiqui la proposta. Si es considera necessari, el consell orientador pot incloure una recomanació sobre la incorporació a PMAR o a un cicle de FPB".

**La decisió sobre la promoció de l'alumne d'un curs a un altre, dins l'etapa, ha de ser adoptada de forma col·legiada per l'equip docent de l'alumne, atenent l'assoliment dels objectius de l'etapa i el grau d'adquisició de les competències corresponents.*

7.- Ensenyaments globalitzats (transversalitat)

Article 13 del Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm. 73, de 16 de maig de 2015).

Es realitzaran activitats (participació en col·loquis, xerrades...) relacionades amb temes transversals que puguin sorgir al llarg del curs. La selecció de textos o lectures també anirà encaminada a tractar dins l'aula els diferents temes transversals sempre que sigui possible.

8. Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències.

La competència amb una correlació més directa amb les matèries lingüístiques és la competència en comunicació lingüística, la qual es refereix a l'ús del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita. En conseqüència, és important que els alumnes treballin, per una banda, la competència oral d'expressió i comprensió d'idees i d'opinions i, per una altra, la competència escrita entesa com a producció. Així, la competència en comunicació lingüística suposa parlar i escoltar, llegir i escriure, comprendre i opinar. A partir d'aquests sis procediments, els continguts han d'anar adreçats a l'adquisició d'aquelles habilitats que configuren aquesta competència: comprensió de textos orals i escrits i elaboració d'escrits —adequats al context— amb correcció gramatical, ortogràfica i precisió lèxica. Aquesta competència, que no és exclusiva de les matèries lingüístiques, s'ha de preveure a totes les matèries. La competència digital recull el conjunt de coneixements, capacitats, destreses i habilitats, a més de valors i actituds, per a la utilització estratègica de la informació i

la comunicació en contextos i amb eines propis de les tecnologies digitals. Així, saber llegir i escriure, no es pot deslligar de saber cercar, seleccionar i interpretar les informacions que arriben per suports digitals. Però també la competència digital suposa la utilització d'aplicacions informàtiques per part dels professors i dels alumnes. Ben entesa, la competència digital afavoreix la cooperació i també l'autoaprenentatge, motiu central de la competència d'aprendre a aprendre, que s'entén com la consciència de les pròpies capacitats i la gestió d'aquestes per al desenvolupament d'aprenentatges de forma autònoma. Suposa partir dels coneixements previs i, amb la utilització dels recursos i mitjans a l'abast de l'individu, desenvolupar nous aprenentatges i coneixements lingüístics que li permetin donar resposta a les necessitats que se li presentin. Es pot afirmar que és l'objectiu darrer de totes les competències, ja que es tracta d'aconseguir que l'alumne sigui capaç d'ampliar i aplicar els seus coneixements no tan sols en el món acadèmic, sinó també en la resolució de situacions comunicatives de la vida quotidiana. És, per tant, un procés de formació contínua que dóna respostes a societats en canvi permanent. El professor de llengua ha de dissenyar activitats encaminades a aconseguir l'ús adequat i eficaç de les fonts d'informació. S'han d'orientar els alumnes a la recerca selectiva d'informació, tant a partir dels mitjans tradicionals com de les noves tecnologies que ajuden a l'aprenentatge autònom i a l'enfocament reflexiu i estratègic de la llengua. Aprendre llengua contribueix directament al desenvolupament de les competències socials i cíviques, que es poden definir com el conjunt d'habilitats i destreses per a les relacions, la convivència, el respecte i la capacitat d'estendre's en les societats democràtiques, en el sentit que aprendre llengua és aprendre a comunicar-se amb els altres, a negociar, a aproximar-se a altres realitats. L'aprenentatge de llengües està vinculat, així, amb aquesta competència. L'ús de la llengua i les seves varietats ajuda l'alumne a prendre consciència del seu lloc com a individu integrat dins una societat regida per uns valors ètics i culturals que s'expressen mitjançant la paraula. Si l'expressió és el mitjà que serveix per perpetuar usos discriminatoris i estereotips, aquesta competència està plenament adquirida en el moment en què els alumnes reflexionen sobre aquests comportaments amb la finalitat d'eradicar-los. Entendre les dimensions multiculturals de la nostra societat dins un món globalitzat també implica el reconeixement de les que ens són pròpies i de l'aportació de la nostra cultura a l'entorn. També les competències socials i cíviques suposen comprendre els codis de

conducta i els usos generalment acceptats a diferents societats i entorns, per exemple al món laboral. En aquest punt, allò social convergeix amb la competència que té a veure amb el sentit d'iniciativa i l'esperit emprenedor, que es pot definir, de forma sintètica, com l'habilitat de transformar les idees en actes i que està relacionada amb qüestions com ara la creativitat, la innovació, l'assumpció de riscos, l'habilitat per planificar i gestionar projectes amb la finalitat d'aconseguir objectius, l'aprofitament de les oportunitats i la conscienciació sobre els valors ètics. La comunicació eficaç, tant oral com escrita, que s'ha d'afavorir des de les matèries lingüístiques i no lingüístiques, és la base de propostes didàctiques (per exemple, projectes) on els alumnes utilitzen les habilitats lingüístiques adquirides per crear, explicar, convèncer, resoldre entrebancs, analitzar críticament, avaluar i autoavaluar propostes pròpies i alienes, que es poden treballar tant de forma individual com cooperativa. Els alumnes, així, adquireixen les eines que els han de permetre ser agents de canvi en benefici de la societat. Finalment, la competència que es refereix a la consciència i les expressions culturals ha de permetre que els alumnes apreciïn, compreguin i valorin de manera crítica les manifestacions culturals i artístiques. Suposa el domini de les destreses necessàries per a l'expressió d'idees, experiències o sentiments de forma creativa. Amb la lectura de textos i obres completes d'intenció literària es desenvolupa la capacitat d'entendre la producció artística, de saber-la analitzar per extraure'n temes i tòpics de validesa universal i, en darrer terme, de crear-ne de pròpies a partir de les vivències i sentiments dels alumnes. En definitiva, la matèria contribueix de forma essencial a l'adquisició de pràcticament totes les competències clau. Òbviament, no totes tindran la mateixa presència als estàndards d'aprenentatge, però, fins i tot, una competència com la matemàtica es pot abordar a les classes de llengua. Si bé és cert que aquesta darrera no es tracta de forma explícita a la matèria, sí que té un paper rellevant, per exemple, a l'hora d'ajudar a entendre la complexitat de les combinacions sintàctiques, ja que és necessari un raonament lògic al voltant del qual s'estructuren les matèries científiques. En les societats modernes, l'aprenentatge de llengües només té sentit si la seva finalitat és fer ciutadans competents lingüísticament que puguin resoldre situacions i problemes de la vida quotidiana. I això no s'aconsegueix amb un enfocament teòric centrat únicament en els continguts. En aquest sentit, les competències clau han de ser el centre de la pràctica docent.

8.1. Tractament de les competències clau a la matèria

COMPETÈNCIA CLAU	COM LA TREBALLAM A LA NOSTRA MATÈRIA
Comunicació lingüística	<ul style="list-style-type: none">- Domini de les destreses bàsiques:<ul style="list-style-type: none">- Comprensió oral (exposicions orals, participació oral a classe, comprensió de textos orals de diferent tipologia -mitjans de comunicació, explicacions del professorat...-).- Comprensió escrita (lectura comprensiva de textos de diferent tipologia: literària i no literària).- Expressió oral i escrita: redactar amb coherència, cohesió, adequació i correcció (ortogràfica i lèxica) qualsevol tipus de text ajustat al nivell de l'alumne.- Interacció oral o lingüística: respecte de les normes reguladores dels intercanvis comunicatius. Estudi dels registres lingüístics per tal que sàpiguen utilitzar la llengua en qualsevol situació comunicativa.
Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia	<ul style="list-style-type: none">- Treure la seva mitjana a partir dels percentatges establerts al full de presentació de l'assignatura.
Competència digital	<ul style="list-style-type: none">- Treballs de recerca d'informació per realitzar comentaris de text, exposicions orals...- Ús del classroom.- Entrega de treballs en format digital.- Utilització de diferents aplicacions i eines digitals: JAVA,- CANVA, POWER POINT, Programa de presentació de Google.
Aprendre a aprendre	<ul style="list-style-type: none">- Revisió dels exàmens una vegada corregits perquè serveixin de reflexió sobre el seu aprenentatge.- Preparació dels exàmens amb unes pautes prèvies per afavorir la seva realització.- Seleccionar informació a partir de diferents formes per a la realització de treballs.-

Competències socials i cíviques	<ul style="list-style-type: none">- Treball en grup i cooperatiu.- Reflexió i argumentació sobre textos escrits de temàtica transversal.- Triar llibres de text també d'aquesta temàtica.- Debat sobre qualsevol tema d'actualitat.
Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor	<ul style="list-style-type: none">- Elaboració de projectes.- A 3r i 4t, treballs en grups d'ampliació.
Consciència i expressions culturals	<ul style="list-style-type: none">- Lectura d'obres literàries.- Representacions teatrals.- Prendre consciència de l'evolució i importància de la història de la literatura castellana i universal.

9. -Adaptacions necessàries per atendre l'alumnat NESE

9.1.- Plans d'actuació

Els alumnes NESE rebran atenció dins l'aula. Comptam amb els informes previs de cursos anteriors tant dels nostres alumnes com del que provenen de primària. Comptam amb dos professors dins l'aula tant a segon com a primer.

Les adaptacions curriculars significatives (ACS) són les que s'aparten de manera substancial o significativa dels elements del currículum i afecten el grau de consecució dels objectius establerts per a cada etapa i, si és el cas, de les competències bàsiques. Els professors d'aquests alumnes seran els responsables de l'elaboració i seguiment de les adaptacions curriculars significatives seguint les indicacions del Departament d'Orientació. El professor titular és el responsable de dur a terme l'ACI.

És important no oblidar als nouvinguts. Durant els curs pot haver alumnes que s'incorporin tard al sistema educatiu de les Illes Balears i que poden presentar un desfasament important quant als aprenentatges previstos per a l'edat. A vegades han d'aprendre la llengua catalana o la llengua castellana, o les dues per comunicar-se i per aprendre. L'ensenyament en català ho tenen cobert amb el PALIC. No així en castellà, que els hem d'atendre a la classe ordinària. Aquest fet, afegit als diferents ritmes de treball i d'aprenentatge, exigirà l'adopció de mesures organitzatives i

metodològiques, com, per exemple, la preparació de fitxes de material de primària i de castellà com a segona llengua.

El mateix passarà amb els alumnes amb altes capacitats intel·lectuals, es faran adaptacions d'ampliació i enriquiment curricular.

Els alumnes repetidors que en el curs anterior no haguessin superat l'assignatura de Llengua castellana i literatura i els que han promocionat sense haver superat la matèria rebran un seguiment individualitzat per tal de conèixer les seves dificultats i, en conseqüència, poder ajudar-los a superar-les.

9.2. Criteris per a l'elaboració de les adaptacions curriculars

En funció de les situacions diferents que trobarem, aplicarem les següents mesures:

- Mesures ordinàries de suport:

a) Les adaptacions curriculars no significatives, són les modificacions dels elements del currículum que no afecten el grau de consecució dels objectius generals ni de les competències bàsiques.

b) Les adaptacions d'accés al currículum, són les modificacions que faciliten i possibiliten el desenvolupament curricular i es refereixen als elements organitzatius, als recursos de tot tipus i a l'optimització d'aquests. Els referents de l'adaptació curricular són els objectius generals i les competències bàsiques de l'etapa.

c) Mesures específiques de suport: són les actuacions i els programes adreçats a donar resposta a les necessitats específiques de suport educatiu, després de comprovar que no són suficients les mesures ordinàries previstes. Les mesures específiques de suport s'entenen com a respostes als alumnes personalitzades.

9.3 Mesures individuals de suport

A l'hora de redactar aquesta programació estam pendents de què el Departament d'Orientació ens faci arribar tota la informació dels alumnes que han de menester suport individual a cada grup.

IES Port d'Alcúdia. Curs 2018-2019
Programació didàctica. Departament de Castellà

10. Activitats complementàries i extraescolars del departament.

A l'hora de redactar aquesta programació no tenim cap activitat complementària prevista per aquest curs.